

Visoki savet tužilaštva sproveo nezakonit izbor glavnih javnih tužilaca i javnih tužilaca

Beograd, 21. jun 2023. godine

Radna grupa Nacionalnog konventa za Poglavlje 23 osuđuje nezakonit izbor novih glavnih javnih tužilaca i javnih tužilaca koji je 19. juna 2023. godine sproveo Visoki savet tužilaštva i time doveo u pitanje sopstvenu posvećenost sprovođenju ustavnih reformi. Pojedini konkursi za glavne javne tužioce raspisani su još u 2021 godini, a sa usvajanjem novih zakona, u celosti je promenjen način izbora glavnih javnih tužilaca.¹ Najvažnija izmena je da javne tužioce više ne bira Narodna skupština RS, već Visoki savet tužilaštva i taj postupak sada u potpunosti mora biti vođen od strane ovog tela. Budući da je ovakvim izborom grubo prekršen novi *Zakon o javnom tužilaštvu*, pozivamo na pokretanje postupaka iz člana 56 (2) *Zakona o Visokom savetu tužilaštva*, a aktuelnog predsednika ovog tela, Branka Stamenkovića da podnese ostavku, kao odgovoran za staranje da rad VST-a bude u skladu sa zakonom.

Visoki savet tužilaštva, koji je formiran maja 2023. godine, od predstavnika javnih tužilaca i istaknutih pravnika, pristupio je ispunjenju primarnih nadležnosti – izboru novih tužilaca – potpuno ignorišući nove propise i duh ustavnih promena. Istaknuti pravници su pristali da izaberu kandidate, iako nisu neposredno učestvovali u postupku izbora i saslušali predstavljanje kandidata, zbog čega je njihova nova izborna nadležnost kompromitovana. Podsećamo da u isto vreme, Visoki savet sudstva izbor predsednika sudova i sudija koji je započet pre stupanja na snagu pravosudnih zakona, trenutno sprovodi u skladu sa novim propisima, te razlozi hitnosti izbora u tom slučaju nisu suprotstavljeni zakonitom postupanju.

Različito postupanje ova dva tela u pogledu izbora nosilaca pravosudnih funkcija ne doprinosi poverenju građana u pravosuđe. Činjenica da Visoki savet tužilaštva ne primenjuje unapređeni postupak izbora, u kome važnu ulogu imaju kolegijumi javnih tužilaštava i istaknuti pravници, budi sumnju da su za personalna tužilačka rešenja ponovo presudni politički kriterijumi, a ne stručni. Predsednik Visokog saveta tužilaštva je ključno doprineo da prvi izbor tužilaca u Srbiji od ustavnih promena bude doveden u pitanje, te da rešenja koja su od strane građana potvrđena na referendumu budu potpuno izigrana. Iako pravni put zaštite povodom nezakonitog postupanja pred Ustavnim sudom za kandidate koji nisu izabrani predstoji, šteta u pogledu percepcije posvećenosti Visokog saveta tužilaštva pravosudnoj reformi je već napravljena.

¹ Udruženje tužilaca Srbije uputilo je Visokom savetu tužilaštva dopis početkom juna 2023. godine sa konkretnim predlozima za sprovođenje ovog izbora, na koje se VST nije obazirao. Dopis ukazuje na razlike u postupku izbora prema starom i novom zakonu ističući posebno: da je novim zakonom uvedena obaveza pribavljanja mišljenja kolegijuma za kandidate za glavnog javnog tužioca; Narodna skupština RS birala je javne tužioce u vreme kada su konkursi objavljeni, što je moglo da deluje obeshrabrujuće za neke od kandidata koji su bili uverenja da neće biti izabrani od strane Skupštine, a posebno za one koji su već imali takva iskustva i čije su ličnosti i profesionalna iskustva komentarisani od strane poslanika; i sl.